

ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİNDE ÖĞRENCİLERİN PROGRAM VE ALT PROGRAM TERCİHLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Oğuz YURDAKUL¹

Dilek BOSTAN BUDAK**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı yeni sistemde Ziraat Mühendisliği öğrenimi görmekte olan öğrencilerimiz hakkında daha geniş bilgi sahibi olmak, öğrencilerin Ziraat Mühendisliği eğitiminde program ve alt program tercihlerinde kendilerini etkileyen faktörleri belirlemek, yeni sistemle ilgili görüşlerini almak ve gelecekte yapmayı planladıkları mesleki çalışmalara ilişkin düşüncelerini öğrenmektir.

Bu amaçla alt program tercih etme aşamasına gelmiş tüm öğrencilere uygulanmak üzere bir anket düzenlenmiş ve ulaşılabilen öğrencilere uygulanmıştır. Yapılan değerlendirmede öğrencilerimizin ziraat mühendisliği eğitimi veren programları tercihlerinde esas faktörün “puanlarının ancak bu programlara yetmesi” olduğu, alt program tercihlerinde ise “gelecekte yapmayı düşündüğü mesleğe uygun bir alt program”ın rol oynadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Ziraat Mühendisliği Eğitimi, Program Tercihi, Program Tercih Faktörleri

AFFECTING FACTORS OF THE STUDENTS PREFERENCE ON PROGRAM AND SUBPROGRAM IN AGRICULTURAL ENGINEERING EDUCATION

ABSTRACT

Main objectives of this study are to obtain more information about the students who have being studied agricultural engineering in new system; determine the factors that affect the students while they prefer program and subprogram concerning agricultural education; take their opinions about new system and learn their idea for their probable future work plans.

¹ Prof. Dr., Ç.Ü. Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü.

** Yrd. Doç. Dr., Ç.Ü. Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü.

For this purpose, a questionnaire was prepared in order to be applied to all students who have just come to the stage of preferring the subprogram and was applied to the students who could have been reached. It was found out that main factor that students prefer agricultural education program is that their entry points are sufficient only for this program. They prefer subprogram if it is suitable for their planned future occupation.

Keywords : Agricultural Engineering Education, Preference of Program, Factors of Preference on Program

1. GİRİŞ

Ziraat Mühendisliği eğitimi ülke tarımının geliştirilmesinde etkili etmenlerin başında gelmektedir. Bu eğitimin nasıl düzenlenmesi gerektiği konusu, şimdiye kadar pek çok bilimsel toplantıda ele alınmış, çeşitli görüşler geliştirilmiştir. Dünyada farklı ülkelerde farklı biçimde Ziraat Mühendisliği eğitimi verilmekte ve eğitimin iyileştirilmesi yönünde önemli çalışmalar yapılmaktadır. Özellikle ABD’nde verilen Ziraat Mühendisliği eğitimi Avrupa Birliği tarafından da izlenmekte ve AB’nde de Ziraat Mühendisliği eğitiminde önemli değişikliklere gidilmektedir.

Türkiye’de Cumhuriyet döneminin ilk 57 yılında 5 Ziraat Fakültesi, yaklaşık son 20 yıl içinde ise 18 Ziraat Fakültesinin kuruluşu gerçekleştirilmiştir (Eriş, 2002). Fakülte ve buna bağlı olarak mezun sayısının hızla artması mezunların istihdamı ile ilgili sorunların genişlemesine yol açmış, buna ek olarak Avrupa Birliğine uyum konusu Ziraat Mühendisliği eğitimini çok tartışılan bir konu haline getirmiştir.

Ülkemizde uzun yıllar “bölüm öğretimi” şeklinde sürdürülen Ziraat Mühendisliği eğitimine yeni bir yön verilmesi konusu uzun süre tartışılmış ve YÖK Yürütme Kurulunun 22.04.1998 tarihinde aldığı bir kararla Ziraat Mühendisliği eğitiminde “bölüm öğretim sistemi” terk edilerek üç ayrı programda (Bitkisel Üretim, Hayvansal Üretim ve Tarım Teknolojisi) lisans öğretimine geçilmiş ve uygulama 1999-2000 öğretim yılından itibaren başlatılmıştır. Ziraat Mühendisliği eğitiminin 3+1 sisteminde düzenlenmesi şeklindeki bu uygulamada öğrencilerin tümü Ziraat Mühendisi unvanını taşıyacak, 4. yıl seçecekleri alt program transkriptlerinde belirtilecektir. Alt programlar daha önceki sistemdeki bölümlerdir.

Yeni sistemde eğitim gören ilk öğrenciler 2002-2003 öğretim yılında ayrıldıkları alt programlarda öğrenime başlayacaklardır. Öğrenciler alt program tercihlerini 2001-2002 öğretim yılı bahar yarıyılında yapmışlardır.

Bu eğitim programı henüz bir eğitim sürecini tamamlamadan çok fazla eleştirilmeye ve yeni seçenekler aranmaya başlanmış ve 2003-2004 öğretim yılından geçerli olmak üzere sistemin değiştirilmesine karar verilmiştir. Yeni sistemde üç ayrı program yerine "Ziraat Mühendisliği" olarak tek program bulunmaktadır. Öğrenciler üç yıl aynı dersleri alacaklar, son sınıfta, alt program tercihlerini yapacaklardır.

1980'li yıllarda ön sıralarda tercih edilen Ziraat Mühendisliği, gittikçe artan işsizlik sorunu nedeniyle, öğrenciler tarafından, boşta kalmamak için, son sıralarda tercih edilir duruma gelmiştir. Ziraat Fakültelerine büyük istekle gelmeyen öğrenciler, ilk yılı olması nedeniyle, yeni sistemin uygulanmasında da birtakım sıkıntılar yaşamışlardır.

Yeni sistemde öğrencilerin alt programlara yerleştirilmesi konusundaki ilkeler bir çok üniversitede farklılık göstermektedir. Son ana kadar hangi ilkelerle yerleştirileceklerini bilemeyen öğrenciler tercihlerini yaparken alt programlar hakkında ayrıntılı bilgiye de sahip olamamışlardır. Ayrıca tercih etmedikleri alt programlara gitme olasılığı bulunan öğrenciler büyük bir belirsizlik içerisindeyler. Oysa alt programını severek, bilinçli seçen öğrenci mesleğin olumsuz yönlerinden daha az etkileneceğinden eğitim-öğretimdeki kalite yükselecektir.

Bu çalışmanın amacı yeni sistemde Ziraat Mühendisliği öğrenimi görmekte olan üçüncü sınıf öğrencileri hakkında daha ayrıntılı bilgi sahibi olmak, öğrencilerin Ziraat Mühendisliği eğitiminde program ve alt program tercihlerinde kendilerini etkileyen faktörleri belirlemek, yeni sistemle ilgili görüşlerini almak ve gelecekte yapmayı planladıkları mesleki çalışmalarına ilişkin düşüncelerini öğrenmektir.

Ziraat Mühendisliği eğitimi ile ilgili çeşitli çalışmalar bulunmakla birlikte, doğrudan öğrencilerden derlenen verilerin değerlendirilmesi ile yapılan çalışmalar son derece sınırlıdır.

Tekinel ve Bek (1994) Türkiye'de ziraat mühendisliği eğitiminin nasıl düzenlenmesi gerektiği konusundaki görüşlerini bildirmişlerdir.

Güneş (1994) Türkiye'de Tarım Ekonomisi eğitiminin tarihçesini incelemiş, yabancı ülkelerde Tarım Ekonomisi bölüm eğitim ve öğretiminin nasıl uygulandığını açıklamıştır.

Tarım Ekonomisi Derneği (Anonim,1994), tarafından altı üniversitede yapılan bir araştırmada, Tarım Ekonomisi 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile lisans üstü eğitim görenlerden derlenen bilgilere dayanılarak, Tarım Ekonomisi eğitiminin nasıl uygulandığı ve karşılaşılan sorunlar incelenmiştir.

Yurdakul vd (1996) Türkiye genelinde yürüttükleri bir çalışma ile Ziraat Fakültesi öğrencilerinin ve Ziraat Fakültesi mezunlarını istihdam

eden özel sektör kuruluşlarının tarım eğitime yönelik görüş ve beklentilerini belirlemiş ve buna dayalı olarak tarım eğitimi ile önerilerde bulunmuşlardır.

Özkan vd (1999) Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencilerinin eğitim-öğretime yönelik görüş ve beklentilerini belirlemiş ve öneriler geliştirmişlerdir.

2. MATERYAL VE METOT

Çalışmanın ana materyalini öğrencilerden anketle toplanan veriler oluşturmuştur. Ana kitle Türkiye’de Ziraat Fakültelerinde 2001-2002 Eğitim Öğretim yılının güz döneminde derslere kayıt yaptıran ve dönem sonunda alt program tercihi yapabilecek olan üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Ayrıca konu ile ilgili basılı yayınlardan da faydalanılmıştır.

Ana kitleyi Ankara Üniversitesi (Ankara), Ege Üniversitesi (İzmir), Atatürk Üniversitesi (Erzurum), Çukurova Üniversitesi (Adana), Uludağ Üniversitesi (Bursa), Akdeniz Üniversitesi (Antalya), Ondokuzmayıs Üniversitesi (Samsun), Trakya Üniversitesi (Tekirdağ), Selçuk Üniversitesi (Konya), Süleyman Demirel Üniversitesi (Isparta), Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Tokat), Adnan Menderes Üniversitesi (Aydın), 18 Mart Üniversitesi (Çanakkale), Harran Üniversitesi (Şanlıurfa), Sütçü İmam Üniversitesi (Kahramanmaraş), Mustafa Kemal Üniversitesi (Antakya) ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van) Ziraat Fakültelerinde; Bitkisel Üretim, Hayvansal Üretim ve Tarım Teknolojisi programlarında okuyan 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bir başka ifade ile araştırmada tam sayım yöntemi kullanılmış, ancak anketin yapıldığı günlerde derse gelemeyen bazı öğrenciler kapsam dışı kalmıştır. Ankete 1248 öğrenci katılmıştır. Anket formu Tarım Ekonomisi Bölümleri aracılığıyla doldurulmuştur.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1. Öğrencilerin Özellikleri

Ankete alınan 1248 öğrencinin 352’si (%28) kız, 896’sı (%72) erkektir. Öğrenciler ağırlıklı olarak 21-24 yaş grubundadır (%73). Öğrencilerin %64’ünün ailesi illerde yaşamaktadır. Ailesi köyde yaşayanlar sadece %13 oranındadır. Bununla birlikte ailesi tarımla uğraşanların oranı %38’dir. İlde yaşayan öğrenci ailelerinin %22’si, ilçede yaşayanların %50’si, köyde yaşayanların %96’sı tarımla uğraşmaktadır. Öğrenci aileleri

ağırlıklı olarak tarla-bahçe bitkileri üretimi ile uğraşmaktadır (Ek Çizelge 1 ve 2).

3.2. Öğrencilerin Lisans Programı Seçimini Etkileyen Faktörler

Öğrencilerin Ziraat Fakültesi bünyesindeki bir programı seçmesinin ana nedeni puanlarının yetersiz olması nedeniyle arzu ettikleri başka programlara girme şanslarının çok düşük oluşudur. Buna ek olarak doğa ile uğraşmayı sevme, gelecekte tarımla ilgili bir işte çalışma isteği gibi faktörler de öğrencilerin program seçimini etkilemiştir. Bu konuda ailenin fazlaca etkili olmadığı anlaşılmıştır. Başka bir programa kayıt olma şanslarının çok az olduğunu bilmelerine rağmen öğrencilerin büyük bölümü okumayı daha fazla arzuladıkları programları ön sıralara yazmışlar ve halen okudukları programa, ağırlıklı olarak 11. sıradan sonra yer vermişlerdir (Ek Çizelge 3 ve 4).

3.3. Öğrencilerin Alt Program Tercihleri

Öğrencilerin alt program tercihleri için olanakları tüm fakültelerde aynı değildir. Örneğin çoğu fakültede her üç programdaki öğrenciler Tarım Ekonomisi alt programını tercih edebilirken bazı fakültelerde sadece "hayvansal üretim" programındaki öğrenciler Tarım Ekonomisi alt programını seçme şansına sahiptir. Su Ürünleri alt programı sınırlı sayıda fakültede mevcuttur. Bazı fakültelerde, öğretim üyesi yetersizliği nedeniyle bazı alt programlar 2002-2003 öğretim yılında açılmayacaktır. Belirtilen bu sınırlılıklar çerçevesinde öğrencilerin okumayı arzuladıkları alt programlar aşağıda belirtilmiştir.

Çizelge 1 : Öğrencilerin Alt Program Tercihleri

Bitkisel Üretim Programı Öğrencileri		
Alt Programlar	Adet	Oran (%)
Bitki Koruma	235	41,3
Bahçe Bitkileri	192	33,7
Tarla Bitkileri	85	15,0
Tarım Ekonomisi	38	6,7
Toprak	19	3,3
TOPLAM	569	100,0
Tarım Teknolojisi Programı Öğrencileri		
Tarımsal Yapılar-Sulama	131	46,8
Tarımsal Mekanizasyon	93	33,2
Toprak	34	12,1
Tarım Ekonomisi	22	7,9
TOPLAM	280	100,0
Hayvansal Üretim Programı Öğrencileri		
Zootekni	248	64,1
Tarım Ekonomisi	83	21,4
Su Ürünleri	56	14,5
TOPLAM	387	100
GENEL TOPLAM	1236	

Not: 12 öğrenci tercih bildirmemiştir.

Bitkisel Üretim Programı öğrencileri ağırlıklı olarak Bitki Koruma (% 41,3) ve Bahçe Bitkileri (33,7) alt programlarını tercih etmişlerdir. Bu iki programı açık ara ile Tarla Bitkileri, Tarım Ekonomisi ve Toprak alt programları izlemektedir. Tarım Teknolojisi Programı öğrencileri ağırlıklı olarak Tarımsal Yapılar ve Sulama (% 46,3) ile Tarımsal Mekanizasyon (% 33,2) alt programlarını tercih etmişlerdir. Bu iki programı Toprak ve Tarım Ekonomisi programları izlemektedir. Hayvansal Üretim Programı öğrencileri ağırlıklı olarak Zootekni (% 64,1) alt programını tercih etmişlerdir. Bu programı Tarım Ekonomisi ve Su Ürünleri programları izlemektedir.

Yukarıdaki tercih oranları değerlendirilirken öğrencilerin her fakültede aynı tercih şansına sahip olmadıklarını dikkate almak gerekmektedir (örneğin Su Ürünleri alt programını seçme şansı Yüzüncü Yıl, Atatürk, Sütçü İmam ve Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültelerinde var, diğerlerinde yoktur).

Öğrencilerin alt program tercihlerini etkileyen faktörlerin başında “gelecekte yapmayı düşündüğü mesleğe uygunluk” gelmektedir. Buna göre öğrencilerin bir bölümü mezun olduktan sonra hangi alanda çalışacaklarını

şimdiden belirlemişler ve buna göre alt program tercihlerini yapmışlardır. Alt program tercihlerini etkileyen diğer önemli faktörler, sırasıyla: gelecekte daha fazla iş bulma şansı verdiğine inanma, ilk üç sınıfta okutulan dersleri sevme-sevmeme durumu ve alt programdaki öğretim üyelerinin öğrencilere davranış biçimidir. Bu dört faktör alt program tercihlerinde ön planda rol oynamıştır (Ek Çizelge 5).

Öğrencilere mezun olduktan sonra, bugünkü koşullarını da dikkate almak suretiyle, çalışmak istedikleri yer de sorulmuştur. Öğrenciler ağırlıklı olarak; özel sektörde ya da kamuda meslekleri ile ilgili bir alanda çalışmak istediklerini, tarımla ilgili bir alanda kendi özel işlerini kurmayı ve akademik kariyer yapmayı düşündüklerini bildirmişlerdir. Çalışmak istemeyen (%0,3) ve bu konuda bir fikri olmayan (%0,5) öğrenci sayısı son derece azdır. Buna göre öğrenciler daha 3. sınıfta iken geleceklerini planlamaya başlamış görünmektedir (Ek Çizelge 6).

Öğrencilere “mezun olduktan sonra size, fiilen tarımsal üretim yapmanıza ya da tarımla ilgili başka bir alanda (proje danışmanlık bürosu, bayilik vb.) bir işletme kurmanıza yetecek kadar kredi sağlansa ve bu kredinin geri ödeme koşulları size maddi açıdan sorun getirmeyecek şekilde belirlenmiş olsa, kredi almak suretiyle tarımla ilgili bir alanda çalışmak (iş kurmak) ister miydiniz?” şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Öğrencilerin büyük bölümü (%87) bu soruya evet cevabı vermiştir (Ek Çizelge 7). Hayır diye yanıtlayanlar daha çok kendilerini teknik bilgi açısından yeterli görmeyenler ve mezuniyet sonrası bir işe sahip olanlardır. Tarımla ilgili bir iş kurma isteği bulunmayan öğrenciler arasında “mesleğini sevmeyenlerin” ve “tarımla uğraşmak toplum içindeki değerimi düşürür” diye düşünenlerin yok denilecek kadar az olması sevindiricidir (Ek Çizelge 8). Kredi bulması halinde tarımla ilgili özel iş yapmak isteyenler ağırlıklı olarak; bahçe-tarla bitkileri üretimi, hayvancılık yapmayı, proje ve danışmanlık bürosu açmayı ya da tarımsal ürün ticareti ile uğraşmayı arzu etmektedir (Ek Çizelge 9). Bitkisel Üretim ve Tarım Teknolojisi Programından Tarım Ekonomisi alt programına gelmek isteyenler ağırlıklı olarak “tarım ürünleri ticareti” ile ilgili iş kurmayı düşünürken, Hayvansal Üretim programında olup Tarım Ekonomisi alt programını tercih edenler hayvansal üretim faaliyeti ile uğraşmayı arzulamaktadır.

Kendi özel işini kurmayı amaçlayanların sadece %30'u kendilerini teknik bilgi bakımından yeterli görmektedirler (Ek Çizelge 10). Bu oranın düşük olması son derece doğaldır. Zira üretim ile teknik bilgiler ağırlıklı olarak son sınıfta okutulacaktır. Kendileri teknik bilgi bakımından nispeten yeterli görenlerin başında Su Ürünleri programını tercih eden öğrenciler

gelmekte (%39), bu alt programı Zootečni (%37) izlemektedir. Bu oran Bitki Koruma ve Tarımsal Yapılar ve Sulama alt programını tercih edenlerde sırasıyla %26 ve %25'e düşmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yeni eğitim sistemi çok fazla tartışılmadan uygulamaya konulduğundan ve her fakültede farklı bir eğitim programı uygulandığından bir çok sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu sistem 2003-2004 öğretim yılından itibaren değişecek olmakla birlikte, ana yapı 3+1 olarak muhafaza edilmektedir. Öğrencilerin dilekleri esas alınarak belirlenen öneriler aşağıda verilmiştir.

*Öğrenciler diledikleri alt programda okuma şansına sahip olmalı, gerekiyorsa bir alt programın açılması için en az öğrenci sayısı 5'e kadar indirilebilmelidir.

*Üçüncü sınıf öğrencilerine, alt programlar hakkında geniş bilgi verilmelidir.

*Alt programı bitiren öğrencilerin hangi alanlarda çalışma şansı olduğu konusunda öğrenciler net şekilde bilinçlendirilmelidir.

*Öğrenciler aynı konuların, farklı derslerde, farklı öğretim üyeleri tarafından okutulduğunu ileri sürmektedirler. Bölüm eğitimi sisteminden program eğitimi sistemine geçmekten kaynaklanan bu sorun, program kurullarınca, giderilmeye çalışılmalıdır.

*Öğrencilerin önemli bir bölümü gelecekte kendi özel işlerini kurmayı düşünmekte, bu istek, uygun koşullarda kredi olanağı bulunması halinde büyük ölçüde artmaktadır. Bu durum dikkate alınarak, öğrencilere "girişimci ruhu" aşılacak derslere yer verilmeli, iş kurma ile ilgili konularda bilgiler aktarılmalı, ayrıca çalıştığı alanlarda başarılı olmuş Ziraat Mühendisleri davet edilerek, öğrencilere gelecekte başarılı olmanın koşulları öğretilmelidir.

*Öğrencilerin önemli bölümünün aileleri kentlerde yaşamakta ve tarımla uğraşmamaktadır. Bu nedenle öğrencilere köy yaşamının ve tarım işletmelerinin yerinde tanıtılması, tarımsal faaliyetlerin yerinde gösterilerek öğretilmesi önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

- Anonim, 1994.** Tarım Ekonomisi Eğitimi Üzerine Bir Araştırma. Tarım Ekonomisi Derneği, İzmir.
- Eriş, A., 2002.** Türkiye’de Tarım Eğitimi Politikaları ve AB’ye Uyum Aşamasında Yapılması Gerekenler, Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bursa.
- Güneş, T., 1994.** Türkiye’de Tarım Ekonomisi Eğitimi ve Öğretimi. Türkiye 1. Tarım Ekonomisi Kongresi, 8-10 Eylül 1994, İzmir.
- Özkan, B., O. Özçatalbaş, İ. Yılmaz, S. Yılmaz, G. Akpınar, İ. Kutlar, 1999.** Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğrencilerinin Eğitim-Öğretime Yönelik Görüş ve Beklentileri. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Antalya.
- Tekinel, O., Y. Bek, 1994.** Türkiye’de Ziraat Mühendisliği Eğitimi Nasıl Olmalıdır. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Yayın No:103, Adana.
- Yurdakul, O., O. Özçatalbaş, F. Emeksiz, Ş. Akdemir, B. Hanta, 1996.** Ziraat Fakültesi Öğrencilerinin ve Mezunlarını İstihdam Eden Özel Sektör Kuruluşlarının Tarımsal Öğretime Yönelik Görüşleri ve Beklentileri. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Yayın No:118, Adana.

EK ÇİZELGELER

Ek Çizelge 1: Öğrencilerin Ailelerinin Yaşadığı Yer ve Tarımla Uğraşma Durumu

Ailenin Yaşadığı Yer	Tarımla uğraşanlar		Tarımla uğraşmayanlar		Toplam	
	Adet	(%)	Adet	(%)	Adet	(%)
İlde yaşayanlar	178	22	615	78	793	64
İlçede yaşayanlar	146	50	145	50	291	23
Köyde yaşayanlar	155	96	9	4	164	13
Toplam	479	38	769	62	1248	100

Ek Çizelge 2 : Öğrenci Ailelerinin Tarımda Uğraşı Alanları

Uğraşı Alanı	Adet	Oran (%)
Tarla-Bahçe Bitkileri Üretimi	502	65
Hayvancılık	137	18
Gıda Ürünleri Üretimi	23	3
Tarımsal Ürün-Girdi Ticareti	75	10
Diğer	29	4
Toplam	766	100

Not: Bazı öğrenciler 1'den fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Ek Çizelge 3 : Okunmakta Olan Lisans Programını Seçme Nedeni

Seçme Nedenleri	Adet	Oran (%)
Puanın ancak bu programa yetiyor olması	592	35
Gelecekte tarımda çalışma isteği	378	23
Doğa ile uğraşmayı sevmesi	281	17
Ailenin etkilemesi	132	8
Diğer	293	17
Toplam	1676	100

Not: Bazı öğrenciler 1'den fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Ek Çizelge 4. Öğrencinin Lisans Programını Yazdığı Sıra

Sıra	Adet	Oran (%)
1-5	364	29
6-10	268	22
11-18	616	49
Toplam	1248	100

Ek Çizelge 5 : Öğrencilerin Alt Program Tercihini Etkileyen Faktörler

Faktörler	Adet	Oran (%)
Gelecekte yapmayı düşündüğü mesleğe uygun tercih	769	27
Gelecekte daha fazla iş bulma şansı verdiği inandığı alt program	576	20
İlk üç sınıfta okuduğu dersleri sevmeme durumu	505	18
Alt programdaki öğretim üyelerinin öğrencilere davranış biçimi	346	12
Başarılmasının daha kolay olduğuna inandığı alt program	214	7
Öğretim üyelerinin tavsiyeleri	128	4
Ailenin tavsiyeleri	118	4
Danışman öğretim üyesinin tavsiyeleri	33	1
Diğer	187	7
Toplam	2876	100

Not: Bazı öğrenciler 1'den fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Ek Çizelge 6 : Öğrencinin Mezun Olduktan Sonra Çalışmak İstedığı Yer

Çalışmak istediği yer	Adet	Oran (%)
Özel sektörde mesleğimle ilgili bir işte çalışmak istiyorum	618	23,1
Kamuda mesleğimle ilgili bir işte çalışmak istiyorum	591	22,1
Tarımla ilgili kendi özel işimi kurmak istiyorum	533	19,9
Akademik kariyer yapmak istiyorum	433	16,2
Özel sektörde tarım dışı bir alanda çalışmak istiyorum	101	3,8
Tarım dışında kendi özel işimi kurmak istiyorum	98	3,7
Kamuda meslek dışı bir işte çalışmak istiyorum	77	2,9
Ne iş olursa olsun çalışmak istiyorum	75	2,8
Ailemin yanında, onlarla birlikte tarım alanında çalışmak istiyorum	41	1,5
Bu konuda hiç fikrim yok, henüz düşünmedim	14	0,5
Çalışmak istemiyorum	7	0,3
Diğer	87	3,2
Toplam	2675	100,0

Not: Bazı öğrenciler 1'den fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Ek Çizelge 7 : Kredi bulması halinde kendi özel işini kurma isteği

İş Kurma İsteği	Adet	Oran (%)
Evet	1089	87
Hayır	159	13
Toplam	1248	100

Ek Çizelge 8 : Tarımla ilgili iş kurmayı istememe nedenleri

Nedenler	Adet	Oran (%)
Yeterli teknik ve bilgiye sahip değilim	37	19
Mezuniyet sonrası bir işe sahibim	33	17
Bu mesleği sevmiyorum	27	14
İş kurma alanları ve prosedürü hakkında yeterli bilgiye sahip değilim	26	13
Kırsal alanlarda çalışmak-yaşamak istemiyorum	20	10
Emekli Sandığı veya SSK'ya bağlı bir işte çalışmak isterim	17	9
Tarımla uğraşmak toplum içindeki değerimi düşürür	3	2
Diğer	32	16
Toplam	195	100

Not: Bazı öğrenciler 1'den fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Ek Çizelge 9 : Kredi alması halinde iş kurmak istediği alan

Çalışmak istediği yer	Adet	Oran (%)
Tarla bitkileri üretim faaliyeti	214	11
Bahçe bitkileri üretim faaliyeti	399	20
Hayvancılık üretim faaliyeti	393	20
Gıda ürünleri üretim faaliyeti	165	8
Tarımsal ürün ticareti	274	14
Tarımsal girdi ticareti	169	8
Proje ve danışmanlık bürosu	292	14
Diğer	104	5
Toplam	2010	100

Not: Bazı öğrenciler 1'den fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Ek Çizelge 10. İş kurmayı düşündüğü alanda yeterli bilgiye sahip olma durumu

Bilgiye Sahip Olma durumu	Adet	Oran (%)
Evet	373	30
Hayır	690	55
Çevapsiz	185	15
Toplam	1248	100